

شناسه	مقررات - رویه اجرایی	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۳/۱۱/۱۷
عنوان موضوع	بررسی چالش‌های اجرایی شدن طرح احداث نیروگاه‌های خورشیدی کوچک مقیاس در جوار چاه‌های کشاورزی و ارائه راهکار		
مرجع طرح موضوع	اداره کل جهاد کشاورزی استان		
شرح موضوع	<p>اداره کل جهاد کشاورزی استان در راستای عینیت بخشیدن به شعار سال و منویات مقام معظم رهبری، اجرای طرح احداث نیروگاه‌های خورشیدی کوچک مقیاس در جوار چاه‌های کشاورزی را برای اولین بار در کشور با انعقاد تفاهم نامه ۵ جانبه (فی مابین استانداری خراسان جنوبی، اداره کل جهاد کشاورزی، شرکت توزیع نیروی برق، بانک قرض الحسنه مهر ایران و اتاق اصناف کشاورزی استان)، از طریق اعطای تسهیلات قرض الحسنه و مشارکت ۵۰ درصدی مردم در استان خراسان جنوبی آغاز نموده است که با توجه به اهمیت طرح مذکور در رفع مشکل ناترازی برق، کاهش خسارات ناشی از آن و همچنین نقش آن در ایجاد درآمد و بهبود معیشت کشاورزان با عنایت به ویژگی‌های اقلیمی منطقه، پتانسیل استان در توسعه نیروگاه‌های خورشیدی و امکان تعمیم آن به کشور در شرایطی که با کمبود منابع و ناترازی انرژی روبه‌رو هستیم، موجب گردید بررسی چالش‌ها و ارائه راهکارهای تسریع اجرایی شدن این طرح در دستورکار دبیرخانه شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی استان قرار گیرد. کاهش توان مالی کشاورزان، عدم خرید برق تولیدی نیروگاه‌های خورشیدی در مجاورت چاه‌های کشاورزی توسط وزارت نیرو در ماه‌های گرم سال، نرخ خرید برق تولیدی این نیروگاه‌ها، از اهم موارد مطرح شده در این حوزه بود.</p>		
ایرادات و مشکلات مطروحه	<ul style="list-style-type: none"> - ناترازی برق در کشور - خاموشی برق چاه‌های کشاورزی و تحمیل خسارت‌های ناشی از آن به کشاورزان - بروز خشکسالی‌های متوالی و افزایش نامتعارف هزینه‌های تولید طی سالیان اخیر که منجر به کاهش توان مالی بهره‌برداران بخش کشاورزی شده است. - عدم خرید برق تولیدی نیروگاه‌های خورشیدی در مجاورت چاه‌های کشاورزی توسط وزارت نیرو در ماه‌های گرم سال (براساس مصوبه وزیر محترم نیرو - ابلاغیه شماره ۱۴۰۳/۱۲۲۱۵/۲۰/۱۰۰ و وزارت نیرو با موضوع: روش اجرایی توسعه نیروگاه‌های تجدیدپذیر و پاک به منظور تأمین برق چاه‌های کشاورزی) - نرخ پایین خرید برق تضمینی در مقایسه با شرایط کشاورزی در استان (مصوبه وزیر محترم نیرو با موضوع ابلاغ نرخ خرید تضمینی برق از نیروگاه‌های تجدیدپذیر خورشیدی و بادی انشعابی، زیست توده، برقابی و توربین انبساطی - ابلاغیه شماره ۱۴۰۲/۴۵۹۱۶/۲۰/۱۰۰ مورخ ۱۴۰۲/۰۹/۱۲ وزارت نیرو) 		
جمع‌بندی جلسه کارشناسی به تاریخ ۱۴۰۳/۱۱/۰۸	<p>محمدحسین اکبری - سرپرست اداره کل جهاد کشاورزی استان در جلسه کارشناسی مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۰۸ با ارائه توضیحاتی درخصوص طرح احداث نیروگاه‌های خورشیدی کوچک مقیاس در جوار چاه‌های کشاورزی گفت: اقدامات لازم جهت معرفی طرح از سوی استان خراسان بعنوان استان پایلوت که قابلیت اجرای طرح در آن میسر می‌باشد، انجام پذیرفته و با بانک‌ها نیز جلسه‌ای در این موضوع برگزار گردیده است که در این جلسه، بانک‌های صادرات، کشاورزی، تجارت، ملت و پست بانک حضور داشتند و جزئیات اجرای این طرح مطرح گردید. اکبری در ادامه با اشاره به شروطی که برای بانک‌ها در همکاری برای اجرای این طرح لحاظ شده بود، اظهار نمود:</p>		

کشاورزان از ارائه وثیقه به بانک‌ها معاف و مقرر گردید، قراردادی که کشاورزان متقاضی تاسیس نیروگاه خورشیدی در جوار چاه کشاورزی با شرکت توزیع برق استان منعقد می‌کنند، به عنوان قرارداد خرید تضمینی و وثیقه تسهیلات دریافتی مد نظر قرار گیرد، همچنین مقرر گردید جهت دریافت تسهیلات، ۵۰ درصد سپرده گذاری مردم در بانک انجام شده و بانک هم بلافاصله تسهیلات را بدون معطلی به کشاورزان پرداخت نمایند که شرایط پرداخت این تسهیلات ۵ ساله خواهد بود. وی با اشاره به اینکه ۲۰۶۷ حلقه چاه کشاورزی در استان موجود است، اظهار نمود از این تعداد ۲۷۰ حلقه چاه در مرحله اول شناسایی و ۱۷۵ حلقه به بانک معرفی و صاحبان ۳۵ حلقه چاه در بانک سپرده گذاری کرده اند و در ۵ حلقه چاه کشاورزی پیل اجرا شده است. سرپرست اداره کل جهاد کشاورزی استان یکی از دلایل کند بودن روند اجرای این طرح در استان را عدم خرید برق تولیدی نیروگاه های خورشیدی مجاورت چاه های کشاورزی توسط وزارت نیرو در ماه های گرم سال عنوان نمود و افزود براساس دستور وزیر وقت در اردیبهشت ماه سال جاری (درخصوص عدم خرید برق تولیدی نیروگاه های چاه های کشاورزی در ماه های خرداد تا شهریورماه) و متعاقب آن پیگیری های انجام شده توسط استان با حضور در کمیته هسته ای و انرژی مجلس شورای اسلامی و دفاع از این طرح، مقرر گردید برق نیروگاه های مذکور در استان خراسان جنوبی طی ۱۲ ماه سال خریداری گردد که تاکنون به استان ابلاغ نشده است، سرپرست جهاد کشاورزی استان در ادامه از اهم فواید اجرای طرح مربوطه به موارد ذیل اشاره نمود:

- مشارکت جدی کشاورزان به عنوان سرمایه گذار و کاهش هزینه های تأمین انرژی دولت
- استفاده از زیرساخت های موجود و کاهش هزینه ها
- تحقق شعار سال
- حل مشکل خاموشی چاه های کشاورزی و جلوگیری از بروز خسارت به ادوات کشاورزی
- پدافند غیرعامل و توسعه تولید انرژی به صورت پراکنده و کاهش تلفات شبکه های انتقال توزیع
- تولید ۱۰۰ مگاوات برق و ایجاد درآمد قابل توجه برای کشاورزان

اکبری همچنین اعلام نمود در کشور بالغ بر ۴۰۰ هزار حلقه چاه کشاورزی وجود دارد که ۲۵۰ هزار حلقه برقی و الباقی دیزلی است و ۱۵۰ هزار ایستگاه پمپاژ مجدد کشاورزی وجود دارد که در صورت تجهیز این چاه ها به نیروگاه خورشیدی با ظرفیت میانگین ۵۰ کیلووات، شاهد احداث نیروگاه های خورشیدی با ظرفیت تجمعی ۲۰ هزار مگاوات خواهیم بود که در صورت محقق شدن آن، گام بزرگی در جهت رفع ناترازی برق کشور برداشته خواهد شد. سینا سرحدی - رئیس کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی بیرجند با اشاره به اینکه در حال حاضر ناترازی برق در کشور حدود ۲۰ هزار مگاوات می‌باشد، گفت: ضروری است برای استان خراسان جنوبی تامین انرژی مورد نیاز به صورت ویژه دیده شود. رئیس کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی بیرجند با اشاره به طرح احداث نیروگاه های خورشیدی در جوار چاه های کشاورزی، گفت: با بررسی های انجام شده، IRI این طرح با قیمت های جدید زیر ۳ سال بوده و حتی اگر کشاورز ۸ ماه برق خود را به شرکت برق بفروشد، ۴ ماه از دست رفته نیز جبران می گردد. سرحدی در ادامه با اشاره به اینکه این طرح را نمی توان بر مبنای تسهیلات تبصره ۱۸ برنامه ریزی نمود، گفت: با توجه به اینکه تبصره ۱۸ سهم عمده خود را جذب کرده، ضروری است خط اعتباری ویژه از صندوق برای این طرح در نظر گرفته شود.

علی کرمانی، نایب رئیس کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی بیرجند با اشاره به اینکه عمده فعالیت ما در حوزه فنی و ساخت نیروگاه و بسته‌های تامین مالی می‌باشد، اهم چالش‌های سرمایه‌گذاران این حوزه را موارد ذیل عنوان نمود: با توجه به اینکه صاحبان چاه‌های کشاورزی در جهت تأمین برق مورد نیاز به میزان ۸۰ درصد (به منظور بهره‌مندی از مصوبه وزارت نیرو جهت عدم خاموشی) نسبت به احداث نیروگاه خورشیدی اقدام می‌کنند این نکته را نظر داشته باشند که شرکت توزیع برق در استان، با وجود اینکه کنترل‌های هوشمند برای بیش از ۹۰ درصد مشترکین نصب شده است و می‌تواند خاموشی را برای مشترک به تنهایی اعمال نماید اما نسبت به خاموش کردن فیدرها اقدام می‌کند که این باعث می‌شود نیروگاه‌های خورشیدی که در نقاط مختلف هم نصب شده اند قطع شوند، کرمانی در ادامه افزود: چالش دوم مربوط به چهارم‌ماهی است که با دستور وزیر سابق نیرو، تولید مازاد بر مصرف چاه‌های کشاورزی باید خریداری شود نه تولید اصلی که این خود یکی از مشکلات پیش روی صاحبان چاه‌های کشاورزی می‌باشد. کرمانی در ادامه اظهار نمود: در بحث سهم آورده متقاضیان جهت اجرای پنل‌های خورشیدی در جوار چاه‌های کشاورزی، می‌توان از ظرفیت بنیاد علوی و بنیاد برکت جهت تامین مالی کمک گرفته شود. نایب رئیس کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی بیرجند، در پایان با تأکید بر ضرورت نگاه حمایتی به موضوع نیروگاه‌های خورشیدی در جوار چاه‌های کشاورزی به دلیل شرایط خاص کشاورزی و محدودیت‌های ناشی از شرایط جوی و اقلیمی در خراسان جنوبی، پیشنهاد نمود قراردادهای خرید تضمینی نیروگاه‌های تجدیدپذیر در مجاورت چاه‌های کشاورزی اصلاح و به قراردادهای خرید تضمینی حمایتی و بهره‌مندی از ظرفیت تامین مالی نیروگاه‌های حمایتی اختصاصاً برای خراسان جنوبی با شرایط خاص در نظر گرفته شود.

علیرضا پوزشی - نماینده شرکت توزیع برق استان با اشاره به اینکه نصب کنتورهای فرمان‌پذیر از راه دور در دست اقدام است، گفت: نصب این کنتورها تا پیک ۱۴۰۴ اتفاق خواهد افتاد. پوزشی با اشاره به قانون معافیت چاه‌های کشاورزی از برنامه خاموشی‌ها، گفت: بر اساس این قانون اگر چاه کشاورزی در ماه‌های گرم سال (خرداد، تیر، مرداد و شهریور) از ساعت ۱۱ تا ۱۶ بعد از ظهر (پیک بار) خاموش گردد، برق مصرفی در ۱۹ ساعت دیگر از چاه به صورت رایگان محاسبه خواهد گردید. پوزشی با اشاره به اینکه بسیاری از واحدهای کشاورزی، تولید محصولات استراتژیک را داشتند و تحمل این خاموشی را ندارند، گفت: وفق مصوبه وزیر محترم نیرو در صورت احداث نیروگاه خورشیدی به ظرفیت ۸۰ درصد مصرف چاه کشاورزی خاموشی برای اشتراک‌های مربوطه اعمال نخواهد شد و این موضوع به عنوان راهکاری در راستای عدم خسارت به کشاورزان محترم در پی خاموشی‌های ماههای گرم سال بسیار حائز اهمیت است. وی در ادامه تأکید نمود "از اردیبهشت ماه سال جاری قانون نیروگاه خورشیدی با ظرفیت ۸۰٪ احداث کنید تا معاف از برنامه خاموشی گردید بعنوان یک روش تشویقی در نظر گرفته شد." نماینده شرکت توزیع برق استان اظهار نمود: یک نیروگاه خورشیدی با ظرفیت ۸۰ درصد دیماند تولیدش در ۵ ساعت ۱۱ الی ۱۶ بعدازظهر به اندازه مصرف همان چاه در ۵ الی ۶ ساعت می‌باشد که این نیروگاه‌ها، نیروگاه خود تامین نام گرفتند. پوزشی در ادامه با اشاره به مصوبه مذکور گفت: بر اساس این مصوبه برق نیروگاه‌های خود تامین از خرداد ماه تا پایان شهریور ماه خریداری نخواهد شد. نماینده شرکت توزیع برق استان در ادامه افزود: این مورد تهدیدی است که می‌تواند به ظرفیت تبدیل شود و اگر سرمایه‌گذاران این حوزه، جهت حل مشکل خاموشی تشویق گردند، قطعاً مشکلات مربوط به واحدهای تولیدی، کشاورزی، صنعتی و معدنی حل خواهد گردید. وی همچنین اظهار نمود: در حال حاضر نرخ خاموشی شرکت برق استان دو دهم در ۱۰۰۰ می‌باشد و این میزان بسیار ناچیز است. پوزشی با

اشاره به ۴۱ قطعه زمین ۳ مگاواتی جهت احداث نیروگاه خورشیدی، گفت: اقدامات لازم در این خصوص انجام گرفته تا با نصب پنل‌های خورشیدی بتوانیم مشکل خاموشی استان را برطرف نماییم. نماینده شرکت توزیع برق استان با اشاره به اینکه برای فروش برق در تالار بورس باید قرارداد غیر انشعابی ظرفیت مشخص و بالایی در زمینی که متعلق به شخص باشد و یا از طریق منابع طبیعی این زمین تامین شده باشد، افزود: قراردادهای انشعابی در سامانه مه‌رسان منعقد می‌گردند و نرخ خرید تضمینی آن برابر ۲۵۰۰ تومان می‌باشد. پوزشی با اشاره به اینکه کشاورزانی که قصد احداث نیروگاه خورشیدی در جوار چاه‌های کشاورزی را دارند، گفت: از طریق ثبت قرارداد در سامانه مه‌رسان گزینه چاه‌های کشاورزی را انتخاب نموده و عملیات مربوط به ثبت قرار داد را انجام دهند. وی در ادامه افزود: در صورت احداث نیروگاه‌های خورشیدی در جوار چاه‌های کشاورزی، سرمایه‌گذاران از پرداخت هزینه‌های زیرساختی معاف می‌گردند، چرا که توسعه نیروگاه‌های تجدید پذیر کمک بسیاری به رفع خاموشی و ناترازی برق در کشور می‌نماید. وی در پایان با اشاره به قیمت برق تولیدی توسط نیروگاه‌های مختلف اعلام نمود: قیمت برق تولیدی نیروگاه‌های بالای ۲۰ کیلووات ۲۲۰۰ تومان و زیر ۲۰ کیلووات ۲۵۰۰ تومان و ۵ کیلوواتی های حمایتی برابر ۳۰۰۰ تومان می‌باشد، که این قیمت‌ها مصوبه وزیر محترم نیرو می‌باشد.

ولی الله احمدی - کارشناس دفتر هماهنگی امور سرمایه‌گذاری و اشتغال استانداری با اشاره به دستور ویژه استاندار محترم در جلسه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان در خصوص تشکیل ستاد تسهیل سرمایه‌گذاری در بخش نیروگاه‌های تجدید پذیر، گفت: از بخش خصوصی و متولیان امر درخواست می‌گردد تا پیشنهادات خود را به صورت واضح مطرح نموده تا ابهامات در خصوص طرح‌های پیش روی این مهم برطرف گردد و مسئولان بتوانند به تصمیم واحد در این زمینه برسند.

سید حسن هرم پورمقدم - نماینده سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان با اشاره به اینکه سازمان مدیریت نگاه مثبتی به بحث تولید انرژی‌های تجدید پذیر دارد، گفت: بحث انرژی‌های نو یکی از پیشران‌های مهم اقتصادی استان است. نماینده سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان در ادامه اظهار نمود: یکی از سرفصل‌های سند آمایش استان مربوط به بحث انرژی‌های تجدید پذیر بوده و سازمان مدیریت حمایت‌های لازم در این حوزه را انجام خواهد داد.

پیشنهادات

۱. مقررگردید جهاد کشاورزی استان جهت تامین مالی نیروگاه‌های خورشیدی همجوار با چاه‌های کشاورزی از طریق صندوق توسعه، بنیاد علوی و بنیاد برکت پیگیری‌های لازم انجام نماید.
۲. مقررگردید شرکت توزیع برق استان نسبت به پیگیری دریافت مصوبه کمیته هسته ای و انرژی مجلس شورای اسلامی در زمینه خرید برق نیروگاه‌های خورشیدی در مجاورت چاه‌های کشاورزی خراسان جنوبی در تمام ماه‌های سال اقدام نماید.
۳. مقررگردید جهاد کشاورزی استان در خصوص طرح پیشنهاد کاهش سهم آورده کشاورزان در بانک، از طریق مشارکت دولت با سپرده‌گذاری در قالب سهام دولت در صندوق حمایت از توسعه بخش کشاورزی در شورای برنامه‌ریزی استان پیگیری لازم انجام نماید. (پیرو اجرای بند ۶ مصوبات پنجاه و ششمین جلسه شورای گفتگوی استان مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۰۲ به ریاست استاندار محترم)

<p>۴. با توجه به اهمیت اجرای طرح "نیروگاه های خورشیدی کوچک مقیاس در مجاورت چاه های کشاورزی" در رفع مشکل ناترازی برق و جلوگیری از خاموشی چاه های کشاورزی و همچنین بهبود معیشت و افزایش درآمد کشاورزان، با در نظر گرفتن شرایط خاص کشاورزی در استان و محدودیت های ناشی از شرایط جوی و اقلیمی، مقررگردید اصلاح مصوبه وزیرمحرتم نیرو (ابلاغیه شماره ۱۴۰۳/۱۲۲۱۵/۲۰/۱۰۰ وزارت نیرو با موضوع: روش اجرایی توسعه نیروگاه های تجدیدپذیر و پاک به منظور تأمین برق چاه های کشاورزی) به منظور خرید انرژی تولیدی نیروگاه های مذکور در ۱۲ ماه سال (به جای ۸ ماه) از طریق شورای گفت وگوی دولت و بخش خصوصی پیگیری گردد.</p> <p>۵. با توجه به شرایط تولید استان، خشکسالی های حاکم بر منطقه و دور بودن از مراکز خرید و در نتیجه بالا بودن قیمت تمام شده تولیدات استان، مقررگردید پیشنهاد افزایش نرخ خرید برق تولیدی در مجاورت چاه های کشاورزی (مصوبه وزیر محترم نیرو با موضوع ابلاغ نرخ خرید تضمینی برق از نیروگاه های تجدیدپذیر خورشیدی و بادی انشعابی، زیست توده، برقابی و توربین انبساطی - ابلاغیه شماره ۱۴۰۲/۴۵۹۱۶/۲۰/۱۰۰ مورخ ۱۴۰۲/۰۹/۱۲ وزارت نیرو)، در استان (مشابه نرخ خرید دستگاه های حمایتی) از طریق شورای گفتگو و مجمع نمایندگان استان در سطح ملی پیگیری گردد.</p> <p>۶. با عنایت به طرح ارائه شده از سوی جهاد کشاورزی خراسان جنوبی (طرح احداث نیروگاه های خورشیدی کوچک مقیاس در مجاورت چاه های کشاورزی) بر پایه شعار سال با موضوع "جهش تولید با مشارکت مردم" و انعقاد تفاهمنامه ۵ جانبه فی مابین استانداری خراسان جنوبی، اداره کل جهاد کشاورزی، شرکت توزیع نیروی برق، بانک قرض الحسنه مهر ایران و اتاق اصناف کشاورزی استان و همچنین ارائه و دفاع از طرح مذکور در کمیته ی هسته‌ای و انرژی ذیل کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی و تصویب طرح مذکور جهت اجرا در خراسان جنوبی به عنوان پایلوت، با در نظر گرفتن فواید طرح مذکور مقررگردید جهت اجرای این طرح در کل کشور، از طریق شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی ملی پیگیری گردد.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - مکاتبه اداره کل جهاد کشاورزی استان خطاب به رئیس اتاق بازرگانی و دبیر شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان با موضوع : نیروگاه های خورشیدی در مجاورت چاه های کشاورزی - مکاتبه شماره ۱۴۰۳/۳/۹۵۸۴۰ مورخ ۱۴۰۳/۱۰/۰۱ - گزارش مطالعات توجیهی مقدماتی "احداث نیروگاه های برق خورشیدی کوچک مقیاس در مجاورت چاه های کشاورزی - اداره کل جهاد کشاورزی خراسان جنوبی - مصوبه وزیرمحرتم نیرو (ابلاغیه شماره ۱۴۰۳/۱۲۲۱۵/۲۰/۱۰۰ وزارت نیرو با موضوع: روش اجرایی توسعه نیروگاه های تجدیدپذیر و پاک به منظور تأمین برق چاه های کشاورزی) - مصوبه وزیر محترم نیرو با موضوع ابلاغ نرخ خرید تضمینی برق از نیروگاه های تجدیدپذیر خورشیدی و بادی انشعابی، زیست توده، برقابی و توربین انبساطی - ابلاغیه شماره ۱۴۰۲/۴۵۹۱۶/۲۰/۱۰۰ مورخ ۱۴۰۲/۰۹/۱۲ وزارت نیرو 	<p>فهرست مستندات و مدارک پشتوانه</p>